

Un bon error - Núria Perpinyà

Núria Perpinyà (Lleida, 1961), professora universitària especialista en Teoria Literària, és autora d'un impressionant assaig sobre la recepció de l'obra de Gabriel Ferrater i de la novel·la titulada *Un bon error* que mereix el mateix adjectiu: és impressionant pel control compositiu, per la precisió lingüística, per l'originalitat de l'acció i per la ingent documentació que comporta, però sobretot pel cúmul de fronts temàtics que, sobreposats de manera helicoïdal, es despleguen al llarg de quatre-centes pàgines atapeïdes i admirablement ben invertides -és a dir, que són les pàgines exactes que necessitava la novel·la per prendre forma.

Diguem-ho d'una vegada: Núria Perpinyà domina la tècnica de la novel·la. Sap crear i interrelacionar personatges, fer-los moure i parlar, trobar i mantenir la tensió argumental, etc. Ara bé, de què parla aquesta novel·la? D'*Un bon error* és més senzill fer-ne un resum que no pas fixar-ne el tema. Comencem pel resum: narra l'estada al Londres de finals dels anys setanta d'un jove científic català que obté una beca d'investigació en un laboratori de microbiologia. Pel que fa als temes, se'n poden esmentar mitja dotzena pel cap baix, dels quals cada lector pot decidir-se per algun, o bé perfilar-ne de nous. Una primera sèrie temàtica sorgeix del laboratori on treballa el protagonista, en concret un dels temes més suggerents: la progressiva mediocritat investigadora que la societat exigeix als directores d'investigació. El seu perfil respon cada vegada més al d'un venedor especialitzat amb carisma mediàtic, mentre que els dots investigadors tendeixen a recaure en els subordinats anònims que els escriuen els articles que firmen i els discursos que els fan triomfar en la gira perpètua en què es converteix la seva vida. El llibre es pot llegir, doncs, com una metàfora de -per exemple- la vida universitària, i la microbiologia pot ser l'excusa perfecta per reflexionar sobre la vida de -per exemple- una facultat de Lletres. Un tema connex és el de l'autoimmolació de l'especialista («M'havia arribat a convèncer que com menys home fos, més bon científic podria ser»). La metàfora, però, pot ser més àmplia: l'existència pot ser vista com un laboratori on regna el mètode d'assaig-error, i on els experiments en què es produeixen els errors més portentosos poden conduir als viaranys de l'encert i de la felicitat plens.

El protagonista estableix relacions humanes amb diferents científics. Un d'ells és del mateix sexe però d'una altra edat i raça. Ja tenim una altra sèrie de temes: el racisme, la relació mestre-deixeble i -potser el més fecund- el de la subtil frontera que separa l'amistat de l'homosexualitat. Sense oblidar el tema més obvi, on l'autora demostra uns coneixements desmesurats: el present i el futur de les complexes relacions entre microbiologia i genètica.

Un bon error és un llibre atípic pel que explica, però potser encara més pel que calla, ja que es tracta d'un dels intents més reeixits de recrear la vida quotidiana dels anys setanta sense que hi aparegui una constel·lació temàtica omnipresent com és la de la política. Als laboratoris de l'hospital Kensington no hi tenen entrada les preocupacions socioculturals de l'època. El personatge més carismàtic es limita a escoltar discos dels Beatles i dels Stones, i el protagonista es permet viure al Londres de finals dels setanta sense adonar-se del moviment més influent de l'època: el punk. La hiperespecialització microscòpica pot ser una de les formes més prestigioses de la ceguesa.

El narrador conta d'un dels personatges principals que «dominà la història d'intriga hàbilment presentada com a novel·la de formació». Aplicada a *Un bon error*, la frase hauria de ser capgirada: al final del llibre, el que menys importa és que la mort del personatge sigui fruit de l'accident, del suïcidi o de l'assassinat. La mort no és més que l'excusa per narrar l'aprenentatge d'un jove en terra estrangera, la iniciació d'un sacerdot de la ciència en el laboratori de la vida, on els errors no esmenen altres errors -ni que siguin bons.